

GLASILO OBČANOV

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE, JULIJ - MALI SRPAN 1992, ŠTEVILKA 2

IZVRŠNI SVET POGLOBLJENO IN VSESTRANSKO O KOMUNALI TREBNJE

IS občine Trebnje je svojo sejo 14. 7. 1992 namenil izključno obravnavi problematike komunalne dejavnosti v občini. Komunala je za obravnavo pripravila izčrpno poročilo o svoji dejavnosti, pa seveda tudi o problemih, s katerimi se srečuje.

Tako so se člani celovito seznanili z vodooskrbo oz. vodnimi sistemi, ki so v upravljanju Komunale (Temenica, Mokronog, Čatež in Trebelno), z odvajanjem in čiščenjem odpadnih in padavinskih voda, pokopališko in pogrebno dejavnostjo (v upravljanju ima pokopališče v Trebnjem, na Mirni in na Ponikvah, potekajo pa tudi razgovori za upravljanje pokopališč v Šentrupertu in drugih v občini Trebnje), gradbeno in inštalatersko dejavnostjo. Direktor Komunale ing. Pavel

Jarc je predstavil tudi izvajanje komunalnih investicij v občini Trebnje in pripravo podzemnega katastra. IS pa se je seznanil tudi s kadrovsko strukturo zaposlenih v Komunali in s finančnim poslovanjem.

IS je v nadaljevanju vsebinsko bogate razprave sprejel konkretna stališča in sklepe, in sicer: strokovna služba IS je zadolžena, da v sodelovanju s Komunalo pregleda in dopolni odlok o organiziranju javnega podjetja, v katerem se gradbena enota preimenuje v vzdrževalno enoto, da se izdela strokovno in finančno poročilo o možnosti priključitve področja Velikega Gabra na vodovodni sistem Temenica; za izdelavo in evidentiranje podzemnega katastra bo Komunala zaposlila geometra, v Velikem Gabru je potrebno poiskati možnosti za sanacijo čistilne naprave pri osnovni šoli in kanalizacijskega sistema, ki prekomerno onesnažuje okolje. V letu 1993 se predvideva začetek gradnje "S" kanala v

Mikroregulacijski sistem omogoča komunalcem pregled nad delovanjem in odkrivanje napak vodovodnega sistema Temenica. 20 metrski antenski stolp zgrajen ob vodohramu kapacitete 30 m³, na Vrhtrebnjem vzdržuje kvalitetne govorne in teletrijske zveze.

Trebnjem, za kar je potrebno pridobiti ustrezno dokumentacijo. Ob tem je predsednik SO Trebnje Ciril Pungartnik predlagal, da se organizira ekološki raziskovalni tabor o onesnaževanju Temenice, ki že postaja mrtva reka. IS je tudi vztrajal, da se dosledno realizira odlok o ravnanju z odpadki, t.j. odvoz odpadkov iz vasi z zabojniki (kontejnerji). O načinu in financiranju odvoza pa bosta Komunala in Sekreta-

riat za družbeno planiranje in gospodarstvo pripravila poročilo za IS.

Zaključna ocena predsednika IS Jožeta Rebolja je bila, da je v zadnjih letih v Komunali opazen organizacijski, tehnični in izvedbeni razvoj.

Rezultati dokazujejo, da Komunala Trebnje kljub izrazito razvejanemu komunalnemu sistemu in njegovi tehnološki izrabljenosti ter zmanjšanju števila delavcev dosega dobre rezultate. K temu so dali prispevek vsi delavci in direktor ing. Pavle Jarc.

Po zaključku seje IS so si vsi člani z vodstvom podjetja ogledali računalniško vodeni sistem vodovodnega sistema Temenica v poslovni stavbi in druge komunalne objekte.

M.R.

OBVESTILO

Prispevke za naslednjo številko Glasila občanov sprejemamo do 18. septembra 1992. Prispevki naj obsegajo do 30 tipkanih vrstic.

Uredništvo

Trebnje je za svojega botra dobilo dr. Dušana Pluta, ki je obljubil, da bo bedel nad razvojem najmlajšega mesta

V Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici razstavlja MITJA BERCE, akademski slikar iz Slepška pri Mokronogu. Razstavo je odprl dr. Andrej Smrekar (na sliki), direktor Narodne galerije v Ljubljani

Pregledna razstava iz stalne zbirke trebanjske Galerije likovnih samorastnikov Trebnje bo v Cankarjevem domu v Ljubljani od 27. julija do 31. avgusta 1992.

Četrto stoletje Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem

Četrto stoletje aktivnosti je nedvomno jubilej, ki ga velja proslaviti. Posebno še, če gre za dejavnost, ki je obrodila tako lepe in vidne sadove, kot je vraščanje samorastniške kulture v življenje mladega mesta Trebnje in njegove širše okolice.

Navdih, ki je pred poltrem desetletjem sprožil idejo, dati razkropljenim umetnikom slovenske "naive" na trebanjskem spodbudno delovno in reprezentativno središče, je podprlo dosledno in vztrajno organizacijsko in strokovno delovanje in preverjanje. Na Slovenskem, kjer je likovno življenje zelo živahno, se je v tem času rodilo nič koliko zanimivih pobud, ki pa so po uspešnem začetku kaj kmalu zamrle. Ni lahko v spreminjajočih se okoliščinah in ob raznolikih težavah, ki spremljajo vsako na široko zastavljeno akcijo,

obdržati začetni elan in ne dopustiti, da bi ali udobnost rutine povzročila stagnacijo ali utrujenost usihanje prvotno visoko zastavljenih ciljev. Mislím, da je ob današnji podobi Galerije samorastnikov v Trebnjem in uspehih trebanjskih samorastniških taborov, upravičena jubilejna ugotovitev, da je prehojena pot potrdila pravilnost prvotne usmeritve in njeno neodoljivo izpolnjevanje; to pa je rezultat izjemno dobrega sodelovanja, hkrati striktnega in tolerantnega, med organizatorji in umetniškimi svetom in pa naklonjene podpore

meščanov najmlajšega slovenskega mesta in okoličanov, ki naj jim ob tej priložnosti s strani umetniškega sveta

izrečem hvaležno priznanje. (Iz govora Zorana Kržišnika ob otvoritvi letošnjega Tabora likovnih samorastnikov)

V TEJ ŠTEVILKI:

AKRIPOL, tovarna za proizvodnjo in predelavo polimerov Trebnje (stran 3)

Utrinek z jubilejnega tabora likovnih samorastnikov (stran 5)

Preoblikovanje Kmetijske zadruge Trebnje (stran 3)

Razpis za dodeljevanje posojil in subvencij za pospeševanje razvoja obrtništva, podjetništva in kmetijstva v občini Trebnje (stran 7)

SPREJETO POROČILO O DELU IZVRŠNEGA SVETA IN OBČINSKIH UPRAVNIH ORGANOV

Zbori občinske skupščine so na 15. zasedanju sprejeli poročilo o delu Izvršnega sveta in upravnih organov SO Trebnje.

V razpravi so ponovno opozorili na probleme občanov, ki imajo pri nujenju uslug upravnih organov težave, zato je skupščina naložila izvršnemu svetu, da pripravi predlog nove prostorske organiziranosti upravnih organov, ki bo zagotavljala poenostavitve postopkov pri pridobivanju oz. urejanju različnih dokumentov.

Skupščina je upravni organ za notranje zadeve zadolžila, da do naslednjega zasedanja občinske skupščine pripravi poročilo o vloženih in rešenih prošnjah za dodelitev državljanstva Slovenije.

Odborniki so brez pripomb sprejeli tudi program dela Izvršnega sveta SO Trebnje.

POROČILO O ZBRANIH SREDSTVIH ODPRODANIH OBČINSKIH STANOVANJ

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine je precej pozornosti odbornikov zbudilo poročilo o zbranih sredstvih od prodanih občinskih stanovanj in predlog razdelitve teh sredstev. Odborniki so v razpravi podali vrsto pobud, kako zbrana sredstva najbolj racionalno uporabiti.

Po razpravi je bila sprejeta naslednja razdelitev sredstev:

	v tisoč SIT
1. Obveznosti do rep. stan. sklada	5.500
2. Odpravnina za izpraznjena stanov.	2.000
3. Vračilo lastne udeležbe	200
4. Subvencija najemnin	1.000
5. Nakup praznih stanovanj od podjetij	3.000
6. Prometni davek, izpl. odpravnine in lastna udeležba	6.500
7. Stroški priprave sanacije gradu Trebnje in Škrljevo	7.000
8. Priprava projektne dokumentacije za dom starejših občanov Trebnje	3.000
9. Vezava sredstev za gradnjo doma starejših občanov Trebnje	10.200
10. Komunalna infrastruktura	6.800
11. Drugi odhodki	800
Skupaj	46.000

Sklenjeno je bilo, da se vsa sredstva, ki bodo še prihajala, vežejo in namenijo za gradnjo doma starejših občanov v Trebnjem. Del sredstev naj bi bilo možno uporabiti tudi za komunalno opremljanje zazidalnih kompleksov.

Skupščina pa ni sprejela pobude odbornika, ki je predlagal, naj bi se del zbranih sredstev od prodanih občinskih stanovanj namenilo za kreditiranje zasebne stanovanjske gradnje.

Izvršni svet podprl reorganizacijo tovarne opreme Mirna

Člane IS je direktor TOM Mima dipl.ing. Janez DULC seznanil z obstoječo organizacijo podjetja Adria Caravan d.d. Novo mesto, v okviru katerega deluje tudi TOM Mima. V podjetju TOM ocenjujejo, da imajo premalo možnosti za lasten tehnološki in investicijski razvoj in da se težave, s katerimi se sooča Adria Caravan, preko neustrezne cenovne politike prenašajo tudi na TOM. Zaradi tega so v TOM-u predlagali spremembo pristojnosti upravnega odbora in njegovo razširitev s po enim predstavnikom podjetja in občine Trebnje, ki jo predstavlja predsednik IS Jože Rebolj.

IS je podprl predlagane spremembe in se bo v okviru svojih možnosti in pristojnosti vključil v predvidene organizacijske spremembe.

V SPOMIN

**Pavli Banič
- Kranjc**

Pretrpeseni smo sprejeli novice o prezgodnji smrti Pavle Banič-Kranjc. Vso svojo delovno dobo je preživel v Darni z Mirne, kjer se je zaposlila kot diplomirana inženirka kemijske tehnologije v letu 1964, najprej kot vodja laboratorija, opravljala pa je tudi naloge vodje proizvodnje, tehničnega sektorja, nazadnje pa je bila vodja razvoja. V letu 1989, 1990 ji je bilo zaupano vodenje podjetja. Svoje široko strokovno znanje in človeško odprtost je nesebično razdajala v podjetju, pa tudi v strokovnih združenjih živilske industrije. Kljub veliki obremenjenosti na delovnem mestu, pa je bila vseskozi družbeno aktivna. Dva mandata je bila članica Izvršnega sveta, predsednica občinske zdravstvene skupnosti, dva mandata predsednica delavskega sveta v podjetju Dana Mirna. Za svoje delovne zasluge je prejela plaketo občine Trebnje, red dela s srebrnim vencem in priznanje sindikata.

Na zadnjih volitvah so ji volilci zaupali mandat v zboru združenega dela občinske skupščine. Vedeli smo za njeno bolezen, vendar upali, da jo bo Pavla premagala s svojo življenjsko močjo, ki jo je vseskozi kazala in razdajala od družine do podjetja.

Neizbežna krutost življenja je pustila prazno mesto Pavle Banič - Kranjc v skupščinskih klopih. Njeno delo in njena podoba pa bosta ostala v spominu vseh nas.

POVEČANJE NAJEMNIN

Stanovanjske najemnine v občini Trebnje se s 1.6.1992 povečajo za 21%, najemnine za poslovne prostore in garaže pa s 1.7.1992 za 26,14%.

Vprašanja in pobude odbornikov

Na 15. skupnem zasedanju SO Trebnje so bila postavljena naslednja vprašanja:

Odbornik Marko MARN je v imenu KS Mirna postavil tri vprašanja oz. pobude, in sicer:

- Kdo je pravni naslednik premoženja Stanovanjske zadruge Šentrupert? Sodijo, da je premoženje tudi last članov zadruge.

- Objekti, ki spadajo v spomeniško varstvo in kulturno dediščino, bi morali biti oproščeni davčin, zato naj IS SO Trebnje poda pojasnilo v zvezi s tem.

- V urbanistični zasnovi Mirne je področje bazena in gradu namenjeno rekreaciji in turizmu. Že nekaj časa je narejen tudi

načrt obnove bazena, zato predlaga, da ga strokovne službe pregledajo, ugotovijo njegovo uporabnost z namenom, da se čimprej začne s sanacijo bazena in tako prispeva k razvoju turizma v občini.

Odbornik Anton FORTUNA je postavil zahtevo, naj se ponovno uvedejo z novim voznim redom ukinjene proge na relaciji Trebnje - Ivančna Gorica - Trebnje.

Odbornika Jožeta SMO-LIČA je zanimalo, zakaj cesta Velika Loka - Korenitka - Veliki Gaber (2 km) še vedno ni asfaltirana.

S skupnimi močmi do novega reševalnega vozila

Poleg vseh problemov, ki jih moramo v Zdravstvenem domu dnevno premagovati, nas pesti tudi problem starega in iztrošenega voznega parka. Nujno je bilo zamenjati vsaj eno reševalno vozilo. Sredstev za to seveda ni bilo. Hoteli smo izkoristiti dokaj ugodno ponudbo za nabavo Citroenovnega vozila C 25 ESN. Za pomoč

smo se obrnili na podjetja in obrtnike. Kljub težavam, s katerimi se borijo, jih je del prišlo skočil na pomoč:

Prehrana Mojca Retelj, Trebnje; Brane Rokavec, Šentrupert 40; Kovinoplastika Anka Zajc, Puščava; Kovinoplastika Božo Zajc, Puščava; Trimo, Trebnje; Franc Frelih, Šentrupert; TOM Mirna; Tesnila, Velika Loka; Franc Kirm, Brezovica 32; Antene (Marko Gerdn), Trebnje; Miro Zore, Trebnje; Janez Pavlin, Trebnje; KS Mirna; Unitehna, Trebnje; Ivan Starič, Pristava 24; Vita, Trebnje; Franc Opara, Trebnje; Stane Ravnikar, Čatež; Tenis klub, Mokronog; Tomaž Vovk, Trebnje; Akripol, Trebnje; Betonol, Trebnje; Slaščičarna Rušiti, Trebnje; Mercator Gradišče, Trebnje; Stane Hribar, Vel. Gaber; Kmetijska zadruga, Trebnje; Peter Deu, Mokronog; Treles, Trebnje; KPD Dob pri Mirni; Kovinoprodaja, Trebnje; Barlog, Trebnje, SDK Trebnje; PGP Trebnje; Komunalna, Trebnje; Frizerstvo Juvanc, Trebnje; GOP Mirna; Boris Cugelj, Odraga; Greda, Mirna; Zlamatekst; Dolenjka, Novo mesto.

Tako je bilo zbranih 1.003.500,00 SIT, kar predstavlja 54 % nabavne vrednosti vozila. Vsem iskrena zahvala!

SMO ZADOVOLJNI Z VODO?

Franci CVELBAR iz Trebnjega:

"Če se spomnim, kako je bilo z oskrbo vode pred leti, moram upravljalce trebanjskega vodovoda pohvaliti, saj imamo sedaj vode dovolj in tudi dobra je. Res je precej trda in moramo izbojlerja, pralnih in drugih strojev kar prečesto odstranjevati usedline, vendar mislim, da je v tej pokrajini to kar normalno. Zgodi se tudi, da ob izdatnih nalivih priteče iz pip kaj bolj kalnega, vendar ni razlogov za alarm."

Vera UDOVČ iz Gorenje vasi:

"Vsi mogoči predsedniki in drugi veljaki so v naši vasi že obljubljali vodovod, vendar mi še vedno pijemo prekuhano kapnico. Zaradi tega se mi zdi, kot bi bili odrezani od sveta, čeprav je do Mirne, ki je središče naše krajevske skupnosti, le nekaj lučajev."

Albin TRLEP iz Selašumberka:

"Kar zadeva oskrbljenosti z vodo, nimamo v našem koncu kaj jamrati. Ne trpimo pomanjkanja, tudi dobra je. Zaradi tega se mi niti cena ne zdi previsoka."

Angelca NOSE z Repč:

"Kar zadovoljna sem. Malo je zoprno, kadar vodo preveč klorirajo, ampak to verjetno spada zraven. Najbolj pomebno je, da je voda zdrava in da je ne zmanjka."

Milan GREBENC z Bistrice:

"Zadnje čase sem kar zadovoljen s kvaliteto vode, čeprav ob večjih nalivih priteče po ceveh tudi "bela kavica". To bi morali nekako urediti. Pred časom so veliko govorili o zajetju potoka Bistrica, potem je vse utihnilo. Verjetno zaradi denarja. Škoda!"

25 LET TABORA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV V TREBNJEM

V čem je pomen trebanjskega tabora in kakšen je delež, ki ga je Trebnje prispevalo k splošnemu obravnavanju in vrednotenju likovnega samorastništva - naive?

Po organizacijski strani je znalo Trebnje združiti in aktivirati slovenske samorastniške umetnike na delovnih taborih, kjer so se srečevali, se seznanjali in izmenjavali izkušnje, ne da bi formirali kakorkoli poenoteno "šolo", temveč nasprotno: v spodbudnem okolju so našli čas in priložnost izpiliti in obogatiti svoj individualni umetniški izraz. Iz na taborih nastalih in Trebnjem poklonjenih umetniških del je zrasla galerija, središče in dokument moči in vitalnosti samorastniškega ustvarjanja, ki so jo na prostovoljni osnovi sokreirali umetniki sami.

Trebnje je s svojimi tabori pridobilo za sodelovanje tudi najboljše predstavnike tako imenovane "naive" s širšega prostora nekdanje Jugoslavije, umetnike v svetu že utrjenega imena, in vanj vključilo slovenski delež smiselno in selektivno. Ne samo to, sorazmerno kmalu je svojo dejavnost internacionaliziralo in z vabilom pridobilo v taboru in galerijo umetnike z vsaj treh kontinentov Evrope, Afrike in Južne Amerike. O doseženi kvalitetni ravni pričča galerija, ki je eno najzanimivejših razstavišč te veje likovne umetnosti v evropskem in svetovnem merilu.

Omenil sem že dejavnike, ki so pripomogli k razvoju in današnji podobi samorastniškega likovnega središča Trebnje. Posebej pa velja poudariti zasluge, ki grede - poleg prispevka samih umetnikov - obema pobudnikoma akcije: predsedniku tabora g. Janezu Gartnerju in g. Cirilu Pevcu ter njunim najožjim sodelavcem. Tudi njim pristrčna hvala in iskreno priznanje za opravljeno pomembno delo.

(iz govora Zorana Kržišnika)

Sandi Leskovec: Pevovodja Stane Peček

Umetniki pri delu

Anton Repnik: Molža

Tabor naj postane stalnica

Častiljivim obletnicam praviloma namenjam posebno pozornost. Posebej tistim, ki imajo poseben pomen in posebno težo. Eno izmed teh je tudi 25-letnica Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem.

Prepričanje v moč sporočila naivecev in pripravljenost Trebanjcev, da slikarje in kiparje sprejmejo ter z njimi živijo v času Taborov, predvsem pa po končanih srečanjih, ki so v letih prešla državne meje, je bogato obrodilo. Tabor, Trebnje in Galerija so z deli udeležencev znani po svetu.

Kljub težavam, v katere smo zašli (ali pa so posledica predolgega življenja na zelo ugoden kredit), trebanjski Tabor živi, dela ter bogati.

Ob obletnici je Taboru in Trebanjcem želeli poguma in odločnosti, da koncept Tabora likovnih samorastnikov razvijajo, posodablajo ter zagotavljajo potrebno kvaliteto raven. Mogoče je ob tej priložnosti zaželeli še moči, s katero bi v širši skupnosti razrešili osnovna vprašanja razvoja kulture v občini. V konceptu bi morala Galerija likovnih samorastnikov imeti vidnejšo vlogo predvsem z vidika predstavljanja. Tabor da, vendar ne samo en teden na leto. Tabor naj bi postal stalnica, sestavni del življenja tako Trebanjcev kot širšega slovenskega prostora. Galerija naj s svojo sporočilno močjo in vsebino pripomore k splošnemu razvoju posameznika in prostora, v katerem živimo.

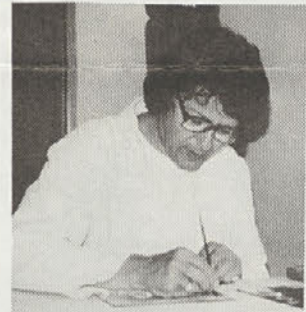
Odločitev o tem je gotovo ravno tako pomembna kot tista leta 1968 v Kolenčevi gostilni. Pozicijo je potrebno razvijati in širiti, narobe bi bilo, če bi gradili vse le na stari slavi.

Bojan BOŽIČ, ravnatelj Dolenjskega muzeja

Darja LOBNIKAR - NOVAK, slikarka in kiparka iz Zagreba.

Lepo je biti soustvarjalec sveta, ki je v teh petindvajsetih letih nastal v Trebnjem. Hvala organizatorjem, sponzorjem, Tebanjcem, soustvarjalcem ..

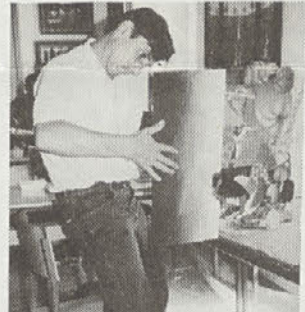
Hamdija HADŽIČ, slikar iz Ljubljane

Umetnost je ali pa je ni. Zato so vse delitve na tako ali drugačno ustvarjalnost bolj zadrega in orodja dnevne kulturne politike, ki se na ta način izvija obveznostim. Dobro je še vedno preživelo in tudi bo - zato bo tudi Tabor obstal.

Stjepan IVANEC, slikar iz Kladare na Hrvaškem

Mislím, da Trebnje premalo izkorišča bogastvo, ki je zbrano v Galeriji. Meni je v interesu, da tu pustim svoje najboljše slike, Galeriji tudi. Od tu naprej pa se začne pot do gledalca, ki pa ni, kot kaže praksa, nič sentimentalna. Malo več agresivnosti gotovo ne bi škodilo. Mislím, da da so pregovori kot: dobro blago se samo hvali, preživeli.

Pero TOPLJAK, slikar iz Djurdjevca na Hrvaškem

Tabor je koristen za ustvarjalce in za umetnost kot tako. Na Tabor bi vabil vedno nove ustvarjalce, da bi se v Galeriji nabralo čim več imen in le ob jubilejnih srečanjih bi vabil najbolj uspele stare znanke.

Greta PEČNIK, slikarka iz Pirana

Na Tabor vedno rada pridem. Takega vzdušja se ne da ustvariti drugje.

Anton PLEMELJ, slikar iz Brezja

Ali poznate bolezen putiko? No, potem razumete zakaj bom odpotoval. Doma bom vsaj klet lahko, kajti tu, v tem čudovitem vzdušju se to ne spodobi. Sicer pa sem eden tistih, ki smo imeli čast, da smo Tabor krstili. Če sem iskren, nisem verjel, da se bo obdržal petindvajset let. Vidite, ko opazujem, kaj je v vseh teh letih nastalo, pa sem prepričan, da jih bo dočkal petdeset.

Jerko BIŠKO, slikar iz Zagreba

Galerija že sedaj hrani umetnine z vsega sveta in to mora ostati njen cilj tudi preko taborskih srečanj, zato mi je žal, ker se letos niso odzvali ustvarjalci z drugih kontinentov.

Zlato HUZJAK, slikar iz Djurdjevca na Hrvaškem

Zjutraj sem ob cesti pobral mrtvega vrabčeka, kdo ve, zakaj je omagal? Naslikal sem ga in sliko poklonil prijatelju. Boste rekli, da ta vrabček ne živi naprej? Živi, živi! In že zaradi tega se je splačalo priti. Sicer pa sem na Taboru že desetič, v Galeriji sem imel tudi samostojno razstavo. Zame je Tabor vedno bogat umetniški in kulturni dogodek.

Petar PETROVIĆ, slikar iz Djurdjevca na Hrvaškem

Na Taboru sem tretjič. Vedno z najlepšimi občutki. V času eksplozije naivnega slikarstva je veliko krajev začelo z raznimi predstavitenimi in združevalnimi oblikami. Vztrajalo je samo Trebnje, zato z vsemi čestitkami tudi hvala!

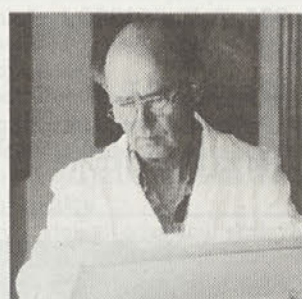
Stane NOVAK, kipar iz Trebnjega

Na Taboru sodelujem devetič. Lesno gmoto, ki jo ta hip obdelujem, bom poskušal oživetiti z ljudmi in živalmi v medsebojni odvisnosti in v njihovem skupnem odnosu do sveta. Če mi bo uspelo, bodo ocenili gledalci. Teh se na da blefirati.

Sandi LESKOVEC, kipar iz Mirne

V trebanjski Galeriji je zbrano toliko preproste lepote kot le malokje, vendar je samo to premalo. Tabor bi se moral odvijati preko dogajanja v Galeriji skozi vse leto. Predvsem mislim na predstavitev posameznih avtorjev.

Jože PETERNELJ, slikar iz Žiri

Z veseljem sem se udeležil prvega Tabora, še bolj sem vesel, ko lahko na petindvajsetem ugotovim, da začetna ideja ni bila modna enodnevnica. Čas je tudi, da bi Galerija dobila v slovenskem prostoru tisti status, ki ji gre. Z nestrpnostjo pričakujem povabilo na petdeseti Tabor.

Franci TAVČAR, kipar iz Čabrače

Več kot desetkrat sem že na Taboru in vsakokrat je doživetje novo, drugačno. Trebanjcem čestitam k meščanskemu stanu z željo, da bi nas še v naprej tako prijazno sprejemali.

Ne samo želeli, temveč tudi kaj narediti za otroke

Sekretariat za občino upravo in družbene dejavnosti je 2. junija organiziral razpravo, ki jo je naslovlil OTROCI IN MI.

V razpravi so udeleženci z medicinskega, psihosocialnega in pedagoškega vidika skušali osvetliti kvaliteto otroštva v občini Trebnje in se seznaniti tudi z izkušnjami v skrbi za otroke v drugih okoljih. Ugotovitve so zaskrbljujoče. Med našimi otroki je v porastu število organsko neugotovljenih bolezni, ki navadno izvirajo iz stresnih situacij, odtujenosti v družini, prisotna je slaba drža in slabovidnost, saj otroci še vedno veliko prostega časa preživijo pred televizorjem. V razpravi so bili izpostavljeni še drugi problemi kot: neustrezna prehrana in prometna varnost, pomanjkanje dobrih igrišč, nasilje nad in med otroci, raznovrstna zasojenost. Udeleženci so bili enotnega mnenja, da omenjene in druge težave in problemi, s katerimi se srečujejo naši otroci, izvirajo predvsem iz nekvolitnega preživljanja prostega časa otrok in pogosto neurejenih družinskih odnosov, ki so običajno podrejeni ohranjanju materialne eksistence. Skrb za otroke in kvaliteto otroštva tako v družini kot v širši skupnosti je gotovo merilo koliko smo resnično pripravljeni storiti za najmlajše kot enakovredne člane skupnosti in seveda za to nameniti

Glavno vodilo so otrokove koristi in tu se vidi, da se lahko zelo hitro sporazumemo, največkrat pa se zatakne pri tem, da to, kar je koristno za otroke, ni zastoj oz. ni poceni.

(Iz razprave OTROCI IN MI)

tudi finančna sredstva.

Prav gotovo je dolžnost odraslih (in pravica otrok), da jim omogočimo srečno otroštvo, zavetje in toploto.

Vsebinsko bogata in raznovrstna razprava se je zaključila z ugotovitvijo, da je bilo v preteklosti za otroke že marsikaj narejenega, v prihodnje pa se bomo morali starši in širša družba bolj odzivati na nove potrebe in zahteve otrok in temu vsebinsko in organizacijsko prilagoditi in pripraviti različne programe za otroke. V ta namen bo do jeseni pripravljeno pisno gradivo, ki bo ponujeno v razpravo IS in skupščini občine Trebnje in k sodelovanju vabimo vse tiste posameznike in organizacije, ki se zavedajo problemov otroštva v občini in želijo, da se tudi resnično kaj naredi.

Dobrodošel nam bo vsak nasvet, ideja in pripomba, saj ne gre samo za otroke, ampak za prihodnost.

Milan RMAN

Kulturna prireditev, ki so jo pripravili begunci zbirnega centra Čatež v počastitev slovenskega praznika državnosti

Spomin na misionarja Friderika Barago

V okviru letošnje prireditve Iz trebanjskega koša je bil zadnji dan namenjen spominu našega rojaka, misionarja in škofa Friderika Ireneja Barage, enemu najpomembnejših mož iz zgodovine Trebnjega, do nedavnega po krivici potisnjenega na rob našega zanimanja.

Friderik Baraga se je rodil pred 195 leti (29. 6. 1797) v Mali vasi pri Dobrniču, materi Katarini Jožefi Jenčič, lastnici gradiča v Mali vasi, in očetu Janezu Baragi, dotodanjemu oskrbniku gradu na Mimi. Po dveh letih se je družina preselila na trebanjski grad, kjer je Friderik preživel 7 let svojega otroštva. Leta 1806 je odšel v šole v Ljubljano in 1816 na Dunaj študirat pravo. Tam je spoznal sv. Klemna Dvoržaka. Pod njegovim vplivom se je odločil za duhovniški poklic. Semenišče je obiskoval v Ljubljani in bil leta 1823 posvečen za duhovnika. Kaplanoval je v Šmartnem pri Kranju in v Metliki.

Kmalu je spoznal, da je domovina za njegovo delo, mišljenje in širokogrudnost pretesna. Odločil se je za misijone in leta 1830 odpotoval v Ameriko. Postal je misionar med severnoamerškimi Indijanci iz rodu Otawa in Očipve ter belimi priseljenci v misionarskih območjih Krivo drevo, Velika reka in Gornja jezera. Leta 1853 je bil po-

svেčen za škofa s sedežem v Marquette, v državi Michigan, kjer je po dolgotrajni bolezni 19. 1. 1868 umrl. Friderik Baraga ni pomemben samo kot duhovnik, misionar in škof. Bil je preroditelj Indijancev, njihov učitelj, vodja in junak. Vsa svoja znanja, sredstva in čas je ob ogromnih naporih namenil za izboljšanje njihovega življenja. Poleg vsega pa je še našel čas za pisateljevanje ter proučevanje in popisovanje indijanskih navad, običajev in jezikov. Indijancem je podaril prvo knjigo v njihovem

jeziku. Kot jezikoslovec pa se je izkazal s slovnico in slovarjem očipvejskega jezika, ki še danes predstavljata vrh indijanskega jezikoslovja.

Baraga v daljni Ameriki ni nikoli pozabil rodni krajev. Poleg knjig v indijanskih jezikih je redno pisal tudi knjige v slovenščini. Najpomembnejši je njegov molitvenik Dušna paša, ki je bil v tistih časih vir izobraževanja in opismenjevanja naših ljudi.

Spominu tega velikega moža smo se poklonili s slavnostno mašo za njegovo beatifikacijo v župnijski cerkvi v Trebnjem, ki jo je vodil arhidiacon in kanonik gospod Vinko Prestor, in s kulturnim programom v Mali vasi. Slavnostni govornik je bil msgr. gospod Zdravko Reven, predsednik Baragovega odbora. Prikazano je bilo njegovo življenje, delo in pomen ter podan predlog, da se Friderik Baraga posmrtno imenuje za prvega častnega meščana najmlajšega slovenskega mesta Trebnjega.

Drago Nahtigal

Foto: Jože Polič

Ena od možnosti za razvoj turizma v Suhi krajini Obnova Knežje vasi v duhu celovitega razvoja podeželja

Med osnovnimi cilji, ki smo jih v Sloveniji postavili pri razvoju turizma, je zapisano tudi, da se želimo predstaviti "kot narod z bogato, zanimivo, žal pa premalo poznano kulturo, ki motivira turizem višje kakovosti". Prav gotovo lahko z veliko gotovostjo trdimo, da v ta okvir spada tudi veliko število objektov naše kulturne in naravne dediščine.

Ko smo v občini trebnje pripravljali koncept razvoja turizma in podeželja nasploh, se je kar sama od sebe ponujala lokacija v Mali vasi v Suhi krajini. Tam je bil namreč v gradiču ob cesti Trebnje - Dobrnič rojen Friderik Baraga, veliki slovenski misionar. Lahko trdimo, da je Friderik Baraga po svojem značaju in znanju eno velikih slovenskih imen preteklega stoletja.

V sklopu projekta celovitega razvoja podeželja in obnove vasi, ki ga je v prejšnjem letu začelo izvajati Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, smo v občini Trebnje izbrali tudi Malo in Knežjo vas v Suhi krajini. Koncept je zastavljen tako, da je kot osnovni dejavnik razvoja mišljena ureditev Baragovega gradiča. V njem bi uredili spominsko etažo, kjer bi bilo z ekspanati predstavljeno njegovo

življenje in delo. Poleg tega bi lahko lokacija zaradi svoje lege, okolja, ki je idealno za razvoj različnih aktivnosti (naj omenimo samo pohodništvo, kolesarjenje, jahanje, izletništvo, jamarstvo) predstavljala tudi možnost za razvoj širšega zaledja Suhe krajine, predvsem Knežje vasi, ki bi v prvi fazi bila nekakšno "oskrbno zaledje" za Malo vas. Program, ki ga je izdelal Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje, ob sodelovanju lokalnega prebivalstva in nekaterih zunanjih svetovalcev, predvideva tako vsebinski kot tudi terminski načrt razvoja tega območja. Želja vsekakor je, da bi v prvi fazi uredili pravno - formalni status Male vasi, usposobili gradič in organizirali mrežo servisnih uslug, ki so za razvoj takega območja nujno potrebne. Naslednji koraki so vsekakor promocija in marketing, ki pa morata biti naravnana tako, da bosta upoštevala ta-

ko zahteve domačih kot tudi tujih obiskovalcev predvsem tistih iz Amerike, ki kažejo veliko zanimanje za rojstni kraj velikega misionarja. V nadaljevanju pa je seveda možno urediti npr. tudi Baragovo pot, ki bi potekala po krajih v Sloveniji, kjer je služboval in

deloval.

Vabimo vse, ki lahko kakorkoli pomagajo pri uresničevanju teh zamisli, da nas pokličejo: Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje, Goliev trg 5, 68210 Trebnje, tel. 068/44-040 ali 068/44-540.

Marko KOŠČAK

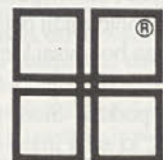

Spominska soba Ireneja Friderika Barage v Mali vasi

Zaporedje najpogostejših aktivnosti otrok v prostem času

Rang	Šol. leto 1969/70	Šol. leto 1989/90
1.	gledanje TV programa	gledanje TV programa
2.	igre	športne igre
3.	branje	sprehodi
4.	obiski	družabnost
5.	posl. glasbe	ročna dela

(Vir: dr. Helena Novak, O prostem času slovenskih osnovnošolcev: Zbornik, Prosti čas mladih)

INDUPLATI
Jarše
61230 Domžale

Industrija platnenih izdelkov
šotori, predprostori, polgaraža, prti, zavese

Induplati

Telefon: h.c. (061) 721-911, Nabava: (061) 721-390

Telefaks: (061) 721-935, Pošta: 61230 Jarše

120-601-33652

OBRAT MOKRONOG

Telefon: (068) 49-690, Pošta: 68230 Mokronog

Izdeluje predprostore za avtoprikolice.

Svoje izdelke izvažna na zahodnoevropski trg.

Začetek gradnje planinskega doma na Vrhtrebnjem

V letošnjem letu praznuje Planinsko društvo Tesnila Trebnje 15-letnico svojega delovanja.

"Že od vsega začetka je v nas tlela majhna iskra upanja, da si zgradimo lasten planinski dom. Zato smo začeli postopoma izbirati lokacijo in sredstva za odkup zemljišča. Na izbiro lokacije sta vplivala lep razgled in dostopnost. Finančna sredstva za odkup zemljišča nam je dalo podjetje Tesnila.

Dom ne bo namenjen samo planincem, temveč vsem, ki si želijo vrniti se v naročje narave, se odpočiti in pozabiti za trenutek na vse tiste probleme, ki nas tarejo v vsakdanjem življenju," je v pozdravnem nagovoru dejal podpredsednik društva Franci Cvelbar. Za pomoč se je še posebej zahvalil 15-letnemu sponzorju podjetju Tesnila Trebnje in njegovemu generalnemu direktorju Cirilu Pungartniku, upravnim organom občine Trebnje, Krajevni skupnosti Trebnje ter njenemu predsedniku Slavku Podboju.

Slavnosti se je udeležil tudi gospod Igor Bavčar, minister za notranje zadeve in zagret planinec.

Položitev temeljnega kamna. Na sliki od leve proti desni: Ciril Pungartnik, Rudi Grmovšek, Igor Bavčar in Franc Cvelbar

Izšla zbirka pesmi Ivana Gregorčiča

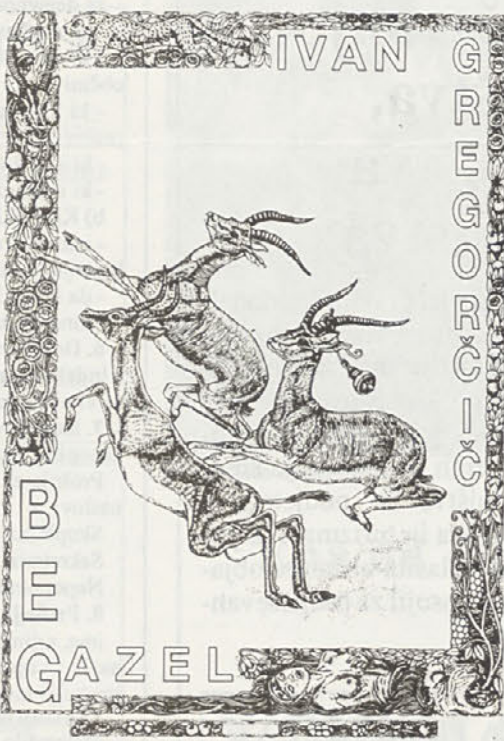
"Ko človek prebira Gregorčičeve pesmi, se spotoma naenkrat začudi, kako da mora za tako subtilnega poeta poskrbeti domača trebanjska srenja. Gre namreč za tolikšno tenkočutnost v misli in izbiranju ali nizanju besede, da bi vsa ta tekstura bila v čast marsikateremu "razglašenu" pesniku. Pesem se Gregorčiču dogaja v nekakšni tenkoslušni refleksiji, ki se ne preizkuša za vsako ceno v takšni ali drugačni modernosti, temveč nekoliko starinsko pa z izrednim in finim občutkom sledi podobam, ki se na takšno refleksijo na veliko in inventivno, nič obrabljeno, vesijo."

Tako je v spremeni besedi zbirki Beg gazel Ivana Gregorčiča zapisal Matjaž Kmecl.

In trebanjska srenja je res pomagala, tako da bo ob sponzorski pomoči Skupščine občine Trebnje, Tesnil z Velike Loke, TOM-a z Mime, Gradbeništva Zupančič iz Trebnjega, Grede z Mime, KS Šentrupert, OŠ dr. Pavla Lunačka, Stanovanjske zadruge, Terce in Plaste - vseh iz Šentruperta, Barloga iz Trebnjega in Prokema iz Slovenske vasi (sponzorje je za sodelovanje "nažgečkal" Jože Zupan) zbirka v teh dneh izšla pri Dolenjski založbi z izvorno likovno spremljavo in oblikovanjem Lucijana Reščiča.

Po besedah Matjaža Kmecla naj ne bi bilo treba dvomiti, da bodo ustrezno mero naklonjenosti zbirki namenili tudi bralci, saj pravi, da "se te pesmi oglašajo nekako prijazno, na trenutke celo veseljaško, in hitijo za svojimi "gazelica-

mi", neulovljivimi glasovi, pesmimi, besedami, čustvi - in bogve kaj vse še skriva v njih, majhnimi bistveci življenja, ki sestavljajo tisti nevidni pretok življenja in njegovih moči, ki so mu včasih rekli fluid."

"Iščem nekoga..."

Kovačeva mama bi rada napisala pismo. Pa ne ve komu. Zamakne se nekam v preteklost... Ko ji je oče zapisal posestvo, ji je rekel, da ima zemlja srce, da ga mora čutiti. Po prepisu je hiral, čeprav ni bilo nasprotij med njima. Preveč živ je bil v njem občutek, da živi poslej izven tistega svojega sveta. Pekel je imel v srcu, kar ga je tudi pobralo.

"Danes pa... Čas kaže grd obraz," govori Kovačeva mama.

"Devet otrok imam, pa se je vseh dotaknil nov čas; nočejo se vezati z zemljo. Kako so tolkli z besedami, ko sem jim ponujala, naj kdo prevzame grunt."

- Delo na zemlji. Kri ti izpije. Težaško delo. Nobene privlačnosti.

- Vedno si zarit v blato. Z jutrom začneš, z mrakom nehaš.

- Vreme se igra s teboj: vročina in mráz, toča in deževje, suša in moča. Večna skrb gloda v tebi. Le zakaj?

- Delo na zemlji. Še vedno nima prave vrednosti, prave veljave.

- Ne čutim, da bi me kaj zadrževalo v tem zakotju. Všeč mi je nemir mesta, vrvež, ples, lepe obleke, moda...

- Delo na polju, delo v tovarni. Kot noč in dan. Na zemlji si suženj. Saj stroji pomagajo, a vseeno se potiš po brazdah, da si ves iz sebe.

- Rad imam njive, ko obrodijo; rad imam travnike, da se pogreznem vanje in zaspim; rad imam vaški stolp, kjer se oglašura, rad imam trgatav in koline... Rad imam to vaško romantiko. To pa je tudi vse.

- Za mladega človeka je tu preveč samote, preveč miru.

- Da bi ostal tu? Ne! Vse kaj drugega pričakujem oziroma terjam od življenja.

"Tako, vidite! Devet otrok! Devet mnenj! Devet senc, ki so se zajedle vame. Kamen je na srcu. Utrujenost je v meni zaradi samote, zaradi besed mojih otrok... Zemlja, dolgujem ti veliko besed o ljubezni, v tebi sem vedno imela oporo. Otroci pa so te zatajili. Ne poznajo globoke resnice, ki je stkana med menoj in teboj, zemlja. To je: DATI in IMETI! Zdaj iščem nekoga, ki nima duše iz kamna; nekoga, ki ima odprto srce, zate, zemlja.

Iščem nekoga, ki je ujet med tvoje korenine, zemlja. Nekoga, ki mu na srce seda tvoj vonj... Iščem nekoga, ki bi te imel rad. Pa ne vem, če ga bom našla...

Upam. Upam. Le komu naj pošljem to pismo, te žalostne besede?"

Anica Zidar

Otroci iz socialno ogroženih družin na Debelem rtiču

Vse manjše možnosti za letovanje so veliko otrok prikrajšale za počitnice na morju. In ko je že kazalo, da bodo otroci morali počitnice preživljati doma, se je poleg šole v naravi pokazala tudi možnost vključitve 4 rejencev v letovanje preko akcije VAL 202.

Na pobudo IS občine in v organizaciji Športne zveze in Centra za šport pa bo omo-

gočeno letovanje 30 otrokom iz socialno ogroženih družin v počitniškem naselju Debeli Rtič od 24. do 31. avgusta. IS občine Trebnje bo zagotovil del sredstev za letovanje otrok, ki bodo zbrani na podlagi podatkov o socialni ogroženosti družine Centra za socialno delo, Karitas, Rdečega križa in šolske zdravstvene službe.

O DELU GLASBENE ŠOLE

CELJE, maj 1992

V vseh šolah učenci uživajo svoj najlepši del šolskega leta - počitnice. Vsak počitek pa je lepši, če nastopi po dobro opravljenem delu.

Glazbeno šolo je v odhajajočem šolskem letu obiskovalo 205 učencev. 183 jih je obiskovalo instrumentalni pouk (klavir, blokflavto, flavto, klarinet, trobento, kitaro, harmoniko), ostali (5 in 6-letni) pa so si pri pouku "male glasbene šole" pridobivali znanje, potrebno za vstop na instrumentalni pouk. Da je bilo delo dobro opravljeno, pričajo mnogi nastopi. Učenci so se pojavljali na vseh pomembnih prireditvah v kraju in na nastopih, ki jih je organizirala šola sama. 40 nastopov je slehernemu učencu omogočilo, da se je predstavil širšemu občinstvu.

Lahko bi rekli, da je postala šola nepogrešljiva v kulturnem življenju kraja; če pokukamo v amaterske skupine, ki uspešno delujejo v občini, bomo v njihovih vrstah našli vse več bivših in še vpisanih učencev glasbene šole, ki s svojim znanjem oblikujejo kakovost amaterizma.

V šolskem letu 1991/92 so učenci šole nastopali tudi na pomembnih prireditvah izven kraja. Učenki klavirja Katja Jarem in Pavlina Zajc sta se vpisali v 21. slovenskega tekmovalna mladih glasbenikov v Celju. V svoji kategoriji sta uspešno predstavili šolo. Pavlina Zajc, učenka 5. razreda klavirja, je prejela 3. nagrado, Katja Jarem, učenka 4. razreda, pa pohvalo.

Na medobčinski reviji glasbenih šol Dolenjske, ki je bila letos v Krškem, so zaigrali: Pavlina Zajc (klavir), Petra Založnik (flavta), Nataša Gorjup (flavta) in kvartet trobent - Miha Trdina, Aleš Mole, Ivan Bizjak in Jernej Gričar.

V maju je 30 pevcev mlajšega mladinskega pevskega zbora glasbene šole zapelo na republiški reviji mladinskih pevskih zborov v Zagorju in nato še na otvoritvenem koncertu mednarodnega mladinskega pevskega festivala v Celju. Oba nastopa je žirija visoko ocenila. Da se je zbor lahko udeležil obeh manifestacij, se moramo zahvaliti staršem, krajevni skupnosti Trebnje, Tesnilom, Trimu, Kolinski in ZKO Trebnje, ki so poskrbeli za nove bluze in prevozne stroške.

Na povabilo zborovodje Franca Pohajca z Opčin pri Trstu je zbor v juniju nastopil tudi zamejskim Slovencem. Gostitelji so pripravili sprejem, ki ga bodo naši pevci še dolgo pomnili.

Poleg teh nastopov svojih učencev je šola organizirala tudi koncerte, na katerih so se predstavili učenci glasbene šole Franc Šturm iz Ljubljane, kitaristka Katja Porovne, diplomantka Srednje glasbene šole iz Ljubljane, klarinetist Matej Klemen in flavtistka Magda Klančičar, oba študenta 2. letnika Akademije za glasbo v Ljubljani, in pianistka Damjana Zupan, ki je izvedla svoj diplomski koncert.

Na koncu se zahvaljujem vsem zvestim obiskovalcem naših prireditvev, saj se moremo zavediti, da se kulturna zavest v mladih razvija in krepi tudi s tem, da starejši kulturi s svojo pozornostjo dajejo potrebno težo, vrednost in smisel.

Tatjana Mihelčič

TEDEN ŠPORTA

od 7. do 13. septembra

- bazen na Mirni:

plavanje (prсно, kravl - 50 m in 100 m),

polaganje delfinčkov, košarka v vodi, triatlon;

- odprta igrišča in telovadnice v občini:

tenis, namizni tenis, badminton, rokomet, odbojka, mali nogomet, košarka;

- pohod na Kum in še na en dva tisoč m visoki vrh.

Informacije: Športna zveza Trebnje - Center za šport občine Trebnje, Kidričeva 2, tel. 44-102, 44-558.